

Jørgen Gram: Det foreliggende lovforslag er jo med sine 5 linier let at overse. Der foreslås simpelthen, som også den foregående taler redegjorde for, i den permanente lov at forlænge fristen for fortrinsrettens bortfald i denne sæson med to måneder, til 1. marts, for dermed at give lidt mere tid til høstpantebrevens afvikling. Det ses ikke af bemærkningerne til lovforslaget, om det fremkommer efter opfordring udefra; der anføres blot, at De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger har anbefalet forslaget.

De såkaldte høstpantebreve er i sig selv en nødhjælp; de var oprindelig tænkt ganske midlertidige, både som nødhjælp i mangel af kapital og til sikring af driften, og de har gjort deres nytte, men da loven om fortrinsret i høsten efter en lang årrækkes forlængelser endelig for ca. 4 år siden blev gjort permanent, ja, så var dette en konstatering af, at tusinder af landbrugets udøvere kun ved ekstra foranstaltninger kunne føre driften videre. Dette er i sig selv beklageligt. Selv i det gode år 1949—50, hvor vi dog havde en forrentningsprocent på 6,4 af handelsværdien og 9 pct. af den investerede kapital, gjorde 5333 landmænd brug af høstpantebrevene, og i det følgende år, hvor der var en forrentningsprocent på 6,3 af handelsværdien, var tallet endog steget til 5700, men nu kan den permanente lov altså ikke klare det i år, efter at vi dog har haft nogle relativt gode år. Den højtærede landbrugsminister har øje derfor og vil med lovforslaget her hjælpe lidt for det pågældende udsnit af landbrugerne. Jeg vil gerne spørge ministeren: Hvad med købmandsorganisationerne? Har de udtalt sig for eller imod lovforslaget? For man må være klar over og have øje for, at lovforslaget i nogen grad forhøjer købmandens risiko og i hvert fald hindrer ham i at få kontante midler i hænde i de to måneder, lovforslaget omhandler.

Men lovforslaget forelægges jo af landbrugsministeren på et tidspunkt, hvor den højtærede ministers kollega finansministeren bebuder øget kreditstramning, nye skatter og andre besværligheder. Kreditstramningen, som vi har den nu, volder besvær nok i øjeblikket ude omkring hver eneste dag,

og for at fremskaffe kapital er der jo nogle, der bruger den udvej, og må bruge den udvej, at sælge væk af den brugsbesætning, som man ellers må opretholde år efter år. Jeg vil gerne sige om dette, at det er den sikre vej til at save den gren af, man sidder på, at sælge det middel, som i årene fremefter skal skaffe den likvide kapital. Men dette er baggrunden for den utryghedsfølelse, der i øjeblikket er stærkt rådende i hele landbruget: Hvad vil der komme af nye byrder udover de i øjeblikket eksisterende hårde byrder? Det kan i længden ikke gå, heller ikke for hele det danske samfund, at det ubestridte hovederhverv, landbruget, hviler på et så usikkert økonomisk fundament, at en enkelt vanskelig høst får det til at knage i fugerne, og så kan det jo endda ikke siges, at det er et misvækstår, vi har haft i sommer.

Lad mig også sige her, at man i landbrugs-kredse føler det som en uforstandig forerettelse, når det fra regeringshold som en bebrejdelse til landbruget oplyses, at vi i landbruget har forringet valutastillingen med ca. 300 mill. kr. ved indførelse af ekstra foderstoffer for dette beløb mod slutningen af høsten. Hvad var der andet at gøre for at holde produktionen i gang? Man kan jo ikke sige til dyrene: nu må I sulte en måneds tid, til vi får høsten bjerget. Det er jo ikke for sin fornøjelses skyld, landbruget har gjort det; tværtimod, de penge, man har været tvunget til at give ud for at købe ekstra foderstoffer, mangler man nu som likvid kapital. Jeg vil retfærdigvis fritage landbrugsministeren for enhver bebrejdelse her, dertil er han for gammel en kender af landbrugets kår; men når så godt som alle andre lande beskytter deres landbrug imod dansk landbrugsproduktions afsætning indenfor deres område, må det være forståeligt for alle, at dansk landbrug har en vanskelig opgave, og det er derfor rimeligt og nødvendigt, at der findes en udvej til, at der kan skabes skattefri reserver i de gode år og fritagelse for de uretfærdige og stadig stigende grundskatter, for at man kan imødestå modgangstider. For går det sådan, at modet er tabt, så er alting tabt.

Jeg skal ikke her komme dybere ind på hele den økonomiske stilling. Vi har en realkreditkommission siddende. Hvilke for-